

האם ייסגרו בתי הקולנוע?

לאן הלך הכסף ששילמת עבור כרטיסים?

כשלוש אחר כשלוש

לכסוף הגיעה תשובה שלילית: הממשלה לא הסכימה להקטין את המסים, יעצה לאנשי ההתייחסות לפנות לסוכני הסרטים, לבקש מהם להוריד את מחיריהם. שני חברי התאחדות בעלי הקולנוע יצאו השנה לפריז, אל מרכזי ההפצה האירופיים של החברות האמריקאיות הגדולות. הם נתקבלו בקרירות רבה, קבלו לבסוף תשובה תקיפה ושלילית.

אמרו אנשי חברות הסרטים לנציגי ישראל: על הממשלה להוריד את המסים המגיעים כיום ל-100% ממחיר הכרטיס, להשוות אותם לאתון הרגיל בעולם. — 52% גם הוצאות העובדים בארץ גבוהות מדי: 20%, בעוד שבארצות אחרות הן אינן עולות על 11%. הנימוק השלישי, והמכריע, לתשובתם השלילית של נציגי חברת הסרטים היה: ישראל ממילא אינה מכניסה להם כל מסבצ, זר, מקפיאה את רווחי החברות בניכוסים מקומיים.

לאחר הכשלוש אצל חברות הסרטים פנו בעלי בתי הקולנוע אל עובדיהם, הציעו להם את בייטול ההצגה היומית, העולה לא פחות מההצגת ערב, אבל מכניסה רק שליש ממנה, בטול זה יקטין את מספר שעות העבודה לארבע ביום ואת משכורת העובדים ב-30%. טוענת ההתייחסות: זוהי הצעה הגיונית. סדרן ממוצע מרוייה כיום — 150 ל"י לחודש, שהם למעשה, בתייחסות התנאים הסוציאליים, — 210 ל"י. הפחת שעות העבודה תאפשר לסדרן ולמכונאי לקבל עבודה נוספת בשעות היום.

תוקף של מאש

אולם גם נציגי עובדי בתי הקולנוע השיבו בלא מוחלט. מאחר שגם הפניה לממשלה לא הועילה עומדים בתי הקולנוע לסגור את דלתותיהם. הפעם יהיה לאיום, הם אומרים, תוקף של ממש. שאלת הפיצויים לעובדים לא תכביד על בעלי בתי הקולנוע מאחר שהם מפרישים בלאו הכי בכל חודש אחוז מסוים למטרה זו.

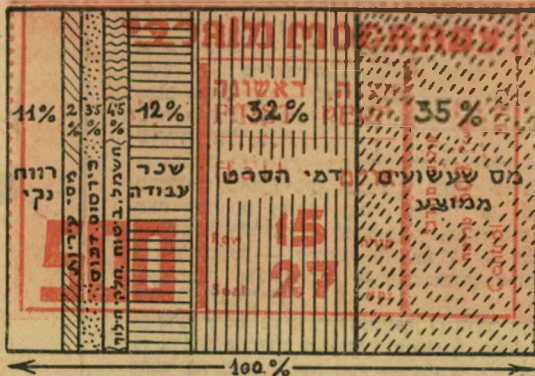
טוען גרשון סטרנסקה, יושב ראש ההתאחדות: "אין לנו כל אשליות ביחס לאהדת הציבור כלפינו. אהדה זו אינה קיימת לגבי אדם, המשלם 500 פרוטה ומעלה עבור בילוי של שעתיים, מחיר ניכר. אולם הקונה כרטיס אינו מהרהר אף לרגע כמה מסכום זה הולך לכיסוי הוצאות ההצגה וכמה זורם לקופת הממשלה. סגירת בתי הקולנוע בודאי שלא תרבה את אהדת הציבור אלינו. אולם החשבונות שבידינו ובידי הממשלה מוכיחים בכרור שענף הקולנוע בארץ שרוי ב"מחור המור עז שאינו בידו ברירה אלא להפסיק את ההצגות. אם אהדת הציבור אינה ניתנת לנו, ניתנת לנו לפחות הבנתו."

טוען כנגדו נציג הממשלה, הממונה על הכניסות המדינה, ד"ר ברגמן: "אין כל מניעה להיעלאת מחיר הכרטיס. הקהל משלם יותר לספסריים. איכשהו, על המסים לא נחתר."

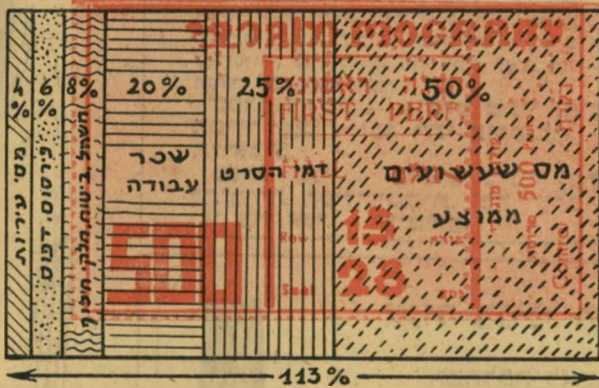
אולם בתוך חשכת המשבר עוד מאירה קרן תקווה, כותב אפרים כהן, איש ההתאחדות מ"פתח תקווה, בעלונה: "מי ירהיב לומר שאנו יתומים בלתי אשכנזים או עלובי חיים? שאפסה תקותנו? כוחות כבירים רתומים לעגלתנו השוקעת, הם בודאי ובודאי יוצאונו מטיס היום, ואם חס וחלילה אלה ייכשלו, הרי תמיד הקב"ה מקיים רפואה למכה; בעוד חדשים, בערך, תחכים את אספה הבללית השנתית ונחליף את הסוסים של עגלתנו, עליהם נטיל העול. אינסטינקט טמיר ונעלם מרשה לי להכריז קבל עם ועדה: חברי, עוד יהיה טוב, השמש תשוב ותזרח לנו!"

• שמות שני סרטים (רעם מאד) שהזרימו כסף רב לקופות רבות.

בשנת 1951

בשנת 1952

הכנסות והוצאות

זהו חשבון ההכנסות וההוצאות של קולנוע תל-אביבי, השוכן באולם מושכר במרכז העיר, מציג סרטים מובחרים והחביבי מאד על הקהל. המאזן אושר על ידי רואה חשבון נות מוסמך, אולם המספרים עוגלו.

הכנסות ינואר — ספטמבר 1952

45,000 ל"י

לאחר תשלום מס בולים ולחברות הסרטים:

3,500 ל"י הכנסה לחודש.

הוצאות לחודש יולי 1952

משכורות	2,250.— ל"י
קרנות סוציאליות של העובדים	225.—
עובדי משד	200.—
שכירות האולם	375.—
החזקת תא הסרטה	100.—
פרסום	150.—
מסי עירייה ורשיונות	140.—
חשמל	90.—
תקונים	75.—
שכירות יומיים	60.—
הוצאות תחבורה	50.—
ניר	55.—
הדפסת כרטיסים	35.—
בטוח	70.—
דמי רואה חשבון	30.—
דמי חבר בהתאחדות	30.—
טלפון ודואר	20.—
דמי יצוב	30.—
לקיזן, הוצאות כלליות	30.—
מס חרוק	6.—
הוצאות בנק	2.—
סה"כ	4,023.— ל"י

ההכנסות, לאחר ניכוי הוצאות, אינן משאירות כל רווח לבעל העסק. הפחת, המאושר על ידי מועד ההכנסה (500 ל"י) אינו מתאים למציאות, כי רכישת ציוד חדש עולה בהרבה על הסכום הזה. ממאזן זה מתברר, איפוא, שבעל הקולנוע הפסיד 500 ל"י לחודש. מצב בית קולנוע גדול גרוע מזה, ובערי השדה, בהן מספר המבקרים קטן, לא כל שכן.

מדינה קטנה כישראל קשה לה להשיג שיאים עולמיים. באולימפיאדת הלסינקי לא הצליחה לזכות אף בנוקדה אחת. במפגשים בינלאומיים אחרים גם כן יצאה לרוב כשירה על התחרות. בשדה האמנות והתרבות אין היא יכולה להציג כל מועמדים המסוגלים להתמודד עם ענקי ארצות אחרות. אולם בשני שטחים הצליחה בכל זאת להשיג שיא עולמי: באחוז תאונות הרכבים ובמספר סרטי הקולנוע שכל תושב רואה, בי ממוצע, מדי שנה. סטטיסטיקות אולם מוכיחות למעלה מכל ספק כי הישראל הבינוני הוא ייצור המחבב את המוח בדרכים ואת בד הכסף.

שתי אהבות אלו גרמו לכך שידיהם של שוטרי התנועה בארץ תהינה תמיד מלאות עבודה וקר פורתיהם של ארלמות הקולנוע מלאות כסף. ישראל היתה זה שנים גיהנום לחברות הבטוח וגן עדן לבעלי בתי קולנוע.

אולם לכל דבר טוב יש סוף. גם על השפע שבקופה הקיץ הקץ. התורים גדולו, קהל המבקרים נתמעט, צרותיהם של בעלי בתי קולנוע נוצו נחרבו. צרה מספר 1, לדעת הכל: גובה המסים, הממשלתיים והעירוניים. זהו השיא הישראלי השלישי (העולם הזה 788).

חישבו בעלי בתי הקולנוע ומצאו כי בעוד שמונים הטובים, עד לפני כשנה, יכלו להצביע על רווח נקי של 10% על כל כרטיס, בשנת 1952 מפסיד בעל הקולנוע 13% ממחירו של כל כרטיס. הסיבה, פרט לנטל המסים: עליה בשכר העבודה ובכלל הוצאות האחרות.

סחבת במלוא הקיטור

במידה לא מעטה דומה מצבם הנוכחי של בעלי בתי הקולנוע בארץ למצבם של בעלי הבתיים. אלה ואלה מופלים לרעה; הכל יודעים שנגרמים להם הפסדים רציניים, אולם לאיש אין הדבר כואב כלל. גם לא לממשלה, המטפלת באיטיות אופינית בעצמותיהם. זה ששה חודשים שראשי התאחדות בעלי בתי הקולנוע נודדים בין עשרות משרדים ממשלתיים, נדרשים מדי פעם להגיש חומר סטטיסטי מסוגים שונים. הסחבת הכפופה פועלת במלוא הקיטור.

דרישתם של בעלי בתי הקולנוע פשוטה: הם מבקשים להעלות את מחיר הכרטיס ב-50 פרויטה. אין חוק המונע מהם דבר זה, כיון שאין פיקוח על דמי הכניסה להצגות. אולם כיון שהמסים שהממשלה גובה עומדים ביחס ישר ל"מחיר הבסיס של הכרטיס, כל העלאה בסכום היסודי תביא בעקבותיה התיקרות כפולה ומכור פלה, אשר, חוששים בעלי בתי הקולנוע, הקהל הרחב לא יוכל לעמוד בה. התוצאה תהיה: מחיר הכרטיס אמנם יעלה, אבל מספר הכרטיסים שימכרו יקטן.

התאחדות בעלי בתי הקולנוע פנתה לממשלה בבקשה להקטין את המסים, כדי שיוכלו להעלות את המחיר הבסיסי, עסק שהוא לדעתם, כדאי לממשלה. הנימוק: בשנה שעברה הכניסו מטי הקולנוע לממשלה ולעיריות 2.5 מיליון לירה; בהסתמך על הכנסות המחצית הראשונה של שנת 1952 אפשר לומר כי השנה תהיה ההכנסה 6 מיליון. עליה זו באה לא בגלל עליית מספר המבקרים אלא כתוצאה מהגדלה העצומה של נטל המסים.

אכן, ישנה למרות גדול התורים הניכר, עליה קלה במספר המוחלט של מבקרי הקולנוע בארץ: בחדשי אפריל—ספטמבר בשנה שעברה היה מספרם ארבעה מיליונים, בעוד שבאותה תקופה, השנה, עלה המספר ב-170 אלף. ברם, יחד עם זאת נוספו בתל-אביב ארבעה בתי קולנוע חודשים שקלטו כחצי מיליון מבקרים על חשבון הארלמות האחרים.

בקצרה

ספינת השעשועים. עבוד קולנועית חדש של האופרטה הלא-כליכך חדשה אודות תיאטרון צף על המסיסיפי. אוהה גרונר, האי חוארד קיל, קאתרין גרייסון.

התענוג. סרטו האפיוזי של מקס (במענג) אופולוס המכיל שלושה ספורים מאת גי דה'מופאסאן, מהם לפחות אחד (אר) דות בתיבושת קרתני) לפאסי. ז'אן גאבן, דינאל דרייה, יוד רביים.

סומת, בהן נראתה אשתו בלי בגדים. הוא לא הצליח. כן לא עלה בידו למנוע מהדי לחזור אל הבד. הנשואים נגמרו בגסט. עם כניסתו של היטלר לאוסטריה נודדה הזי להוליבוד, קבלה מיד תפקיד בסרט אלג'יר. הוכיחה שאיננה מטיבה לשחק, אבל חוננה בפוטוגניות בלתי רגילה. מאו הופי עה בקרוב לשלושים סרט אמריקאים, נשאה שלוש פעמים, ונתגרשה שלוש פעמים, קבעה לה בכך מקום בראש צמרת הכוכבים ההר ליבודית.

ה. מישוה את עינו, יציע לה תפקיד. כך היה במוקדם. שם הסרט: טערה בכוס מים. הדבר עורר באמת סערה קטנה, כיון שהדי בנתה תחילת הקריירה הקולנועית שלה על חשבון למודיה, ברחת מבית הספר. אולם הסערה הזאת היתה פאין וכאפס לעומת סערה אחרת שגרמה הדי לאמאר ב"עולם כולו עת הופיעה, ערומה, בסרט אקט"סוה. בעלה אותה הימים, פריץ גנדל, איש עסקים גדול, עשה מאמצים כדי לקנות את כל העתקי הסרט, להשמיד את תמונות הפר-

הנהרה התענוג